

TRO

„Jeg følte mig spærret inde i en boks“

Hun måtte ikke spise is før efter solnedgang om lørdagen. Og hun blev banket med bøjler, når hun havde opført sig „syndigt“. I dag har Anna brudt med sine forældre og den tro, hun var underlagt som barn: **syvendedagsadventisterne**. Men hun har haft svært ved at komme ud af offerrollen. Når man som barn har været udsat for så strenge leveregler, ender man nemt i misbrug eller med en partner med psykopatiske træk, fortæller psykolog.

AF ANNETTE AGGERBECK. FOTO: SCANPIX, ANDERS BACH OG PRIVATE.

Anna synes i dag, at hun har et godt liv. Hun har en hensynsfuld kæreste, er mor til tre børn og arbejder med kunst, som også er hendes hobby. Hun har efter mange turbulente år fundet en ro og en tilfredshed, som hun aldrig tidligere har haft. Anna er nemlig vokset op i et samfund af syvendedagsadventister hos fundamentalistiske forældre med mange barske regler.

– Kald det hjernevask, indoktrinering, misbrug, hvad som helst. Allerede i en alder af 4 var jeg klar over, at jeg var anderledes end de andre børn. Kirken var et lukket samfund, og vi måtte ikke have noget med andre

Fortsættes næste side

„Min mor vaskede min mund med sæbe“

Fortsat fra forrige side

at gøre. Jeg måtte ikke lege med børnene på vejen, og det var et helvede at komme i skole, for jeg blev mobbet. Engang spurgte en af mine klassekammerater, om jeg kunne lide Abba. „Hvad er det? Er det noget, man spiser?“ spurgte jeg og blev fuldstændig til grin. Jeg havde svært ved at begå mig, for jeg var altid meget anderledes end de andre. Jeg var slet ikke forberedt på livet hjemmefra, fortæller Anna, 41.

– Når de andre havde religion, fik jeg min bibel med og måtte sidde på gangen alene og læse i den. Jeg gik kun i kjole, for jeg måtte ikke gå med bukser, som alle de andre piger gjorde i 70'erne. Jeg måtte heller ikke deltage i børnefødselsdage, hvis de strakte sig ind i helligdagen.

Solnedgangen fredag til solnedgang lørdag betyder for adventisterne, at det er helligdag, og at man ikke kan foretage sig lystbetonede ting, før solen går ned igen lørdag aften, når helligdagen slut-

ter. Det eneste, de stærkt troende adventister må i det døgn, er at gå i kirke, læse i biblen eller andre kristne bøger, synge kristne sange, gå tur i skoven eller hvile. De må under ingen omstændigheder arbejde, hverken udenfor eller i hjemmet. Anna og hendes søster måtte heller aldrig gå i biografen eller i teatret, uanset om det var helligdag eller ej, fordi det var underlødigt.

– Vi havde tv hjemme, så det var meget dobbeltmoralisk. Hver lørdag sad min far og kiggede på sit ur, mens han ventede på, at solen skulle gå ned, så han kunne se fodbold i tv. Når det var så irriterende for ham, at han var nødt til at vente på, at helligdagen var slut, hvorfor gjorde han det så?

Smed is i busken

En sommerlørdag, da Anna som 10-årig var på spejderlejr med adventistbørnene, var det meget varmt, og børnene havde gået langt. Da de kom til en kiosk, jubede Anna over, at der ikke var kø

og skyndte sig ind for at købe en is.

– Jeg havde glemt alt om, at solen endnu ikke var gået ned, så da jeg kom ud med isen, kom vores leder og råbte vredt til mig: „Hvad er det dog, du gør?!“ Jeg havde forbrudt mig mod helligdagen og skyndte mig at smide min is ind i en busk – det var, som om isen brændte i hånden på mig. Hjemme skulle Anna og hendes familie bede mange gange hver dag – også før hvert måltid. Og hver aften havde de andagter. Familien spiste også efter de regler, religionen foreskrev, og de måtte ikke spise animalsk fedt.

– Selv ti år efter, at jeg meldte mig ud af kirken, tog jeg mig selv i at læse varedeklarationer for at se, om maden indeholdt animalske fedtstoffer. Engang kom jeg som barn til at spise flæskesvær i skolen, og da jeg kom hjem, vaskede min mor min mund med sæbe, og så fik jeg en endefuld af min far, for det var urent kød.

Anna havde mange konflikter med

Syvende Dags Adventistkirken

På verdensplan er syvendedagsadventisterne en stærkt voksende kristen bevægelse med et gammeltestamentligt islæt. Adventisterne holder sabbat, som strækker sig fra solnedgang fredag til solnedgang lørdag og lever efter gammeltestamentlige spiseregler, der blandt andet udelukker svinekød. Forventningen om, at Jesus snart kommer igen, er drivkraften bag deres mission. Man regner med, at der er omkring 14 millioner døbt medlemmer. Til dette tal skal lægges børn og udøbte teenagere. I Danmark er der ca. 2.700 adventister.

sine forældre, der ofte brugte korporelig afstraffelse.

– De slog mig med bøjer i min bare mås. Jeg skulle egentlig have været tvangsfjernet, for deres opførelse var nedbrydende for alt, hvad der hedder selvværd. Min mor sagde ofte: „Bare vent, til far kommer hjem!“ Og så fik vi lange forelæsninger om, hvor syndige vi havde været efterfulgt af endefulde for latterlige små ting.

Forhold med vold og misbrug

Da hun blev 13, var det Annas største ønske at flytte hjemmefra, og året efter fik hun lov af sine forældre. I fire år boede hun på en kostskole, selv om hun ikke trivedes. Men det var dog bedre end at være hjemme. I sit voksne liv har Anna været meget afprøvende. Som 19-årig giftede hun sig i trods. Anna ønskede helt siden sin barndom at bryde med adventistkirken, men det tog mange år, før hun kunne. Annas tre år ældre storesøster meldte sig ud af kirken længe før hende. Søsteren kom også tidligt på kostskole, men boede der ikke nær så længe som Anna. Søsteren var 16 år, da hun meldte sig ud af kirken.

– Man bliver udstødt, når man bryder med kirken, for alle dem, jeg fik lov til at omgås, var med i kirken. Alt foregik i kirkeregii. Jeg havde mange alvorlige konflikter med mine forældre, fordi jeg fornemmede, at der var meget, der ikke harmonerede, og som i mine øjne var dybt uretfærdigt og urimeligt. Det var som at være spærret inde i en boks, og jeg syntes bestemt, at livet måtte indeholde noget mere end blot bøn og kirkegang. At jeg blev i kirken så længe, skyldes

nok, at jeg dybest set ønskede at vinde min fars accept.

Anna var 20 år, da hun meldte sig ud af kirken, og det var svært for hende. Hun var nødt til at aflevere sin udmeldelse til faderen, fordi han var kirkeforstander. Anna følte sig bagefter meget ensom, også fordi hun samtidig blev skilt. Da hun tre år senere fik en datter uden at være gift, var hendes far meget skuffet og vred.

– Jeg har været gift to gange, været i forhold med vold og med misbrug, og jeg tilskriver det udelukkende min far. Da min kæreste, der var alkoholiker, døde af sit misbrug, gik jeg til psykolog i tre år. Her fik jeg øjnene op for, at magt og misbrug hænger sammen. Man placerer sig selv i en offerrolle, og ikke før man er klar over det, kan man komme ud af det. I dag er jeg sammen med et dejlig varmt, kærligt og fornuftigt menneske, der hverken slår eller er misbruger. Og det er skønt, siger Anna, der også i en stor del af sit liv som voksen har haft problemer med sine forældre. – Jeg ville gerne have, at mine børn skulle have bedsteforældre, men da de begyndte at projicere deres tro, skyld og skam over på mine børn, slog jeg hælene i og afbrød kontakten. Det er nu otte år siden. Mine børn skal ikke få en livslang krise, som jeg blev givet, så hellere undvære bedsteforældre. Jeg var nødt til at bryde med mine forældre, også fordi jeg var opfarende og arrig både før, under og efter, jeg skulle se dem. Jeg må have været svær at holde ud for omverdenen.

„Anna“ har valgt at være anonym. Hendes rigtige navn er redaktionen bekendt.

Forbud fører til skyld og skam

Er man opflasket med meget stramme leve-regler, risikerer man at havne i den anden grøft som voksen: Man dyrker alt det forbudte, men føler masser af skam, fortæller psykolog Annette Ilfeldt.

Vokser man op i et stærkt troende hjem med meget strenge regler for, hvad man må og ikke må, lærer man at undertrykke sine følelser og behov. Det kan blandt andet føre til dårligt selvværd, seksuel frustration og spiseforstyrrelser, mener psykolog Annette Ilfeldt, der bl.a. har kvinder i terapi, som har brudt med den sekt eller strenge religiøse tro, de er vokset op i.

– Mange bliver seksuelt frustrerede, fordi der er regler for deres seksualitet – de må for eksempel ikke have seksuelle partnere, før de er gift og må ikke selv vælge den, de skal giftes med. Når man undertrykker sine naturlige lyster, risikerer man i stedet at blive så sexfikseret, at man ikke kan overholde reglerne, og det gør en skamfuld. Når noget er forbudt, vil psyken ikke acceptere det, og derfor går mange i den anden grøft og gør alt det forbudte. Man kan ikke fortælle om sine lyster til nogen, for ens forældre eller lederen af sekten vil sige, at man skal tøjle

Fortsættes næste side

Fortsat fra forrige side

sine lyster, og at de er forbudte og forkerte. Man bliver skammet ud for sin væren, og det går ud over selvværdet, siger Annette Ilfeldt.

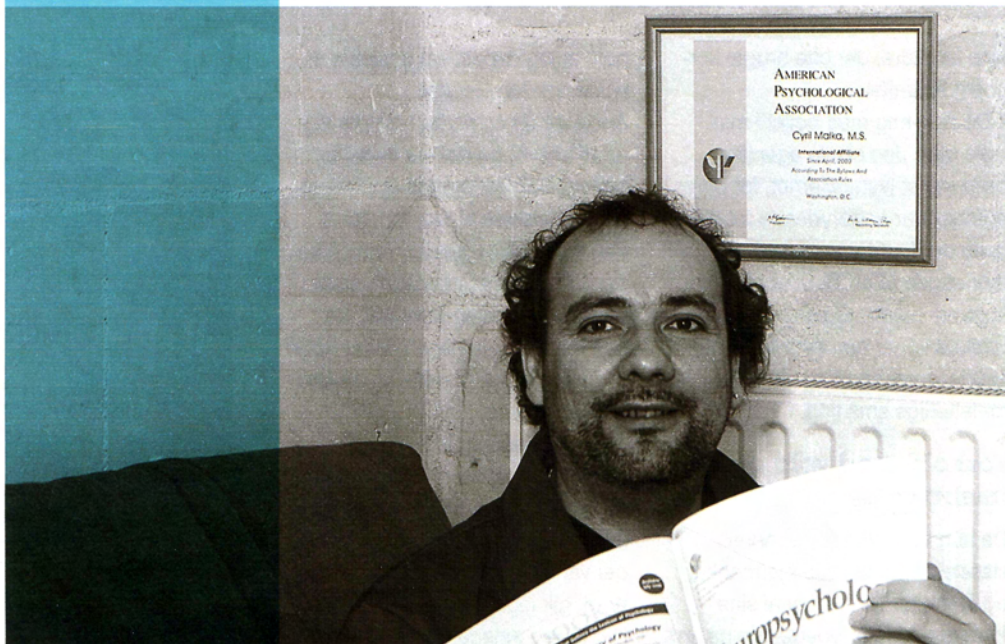
Undertrykker behov

Opdragelsen kan tugte en så meget, at man som voksen tager piller eller kommer ind i andet misbrug for at holde det ud.

– Mange straffer sig selv ved at udvikle et misbrug, for eksempel ved at arbejde for meget eller finde en partner, der er misbruger eller har psykopatiske træk. Andre undrer sig over, at man byder sig selv det, men man gør i virkeligheden en anden person til sin ydre autoritet for at være fri for at se på sig selv og tage ansvar for sit eget liv, siger Annette Ilfeldt.

– Nogle kan leve en grå og dagligdags tilværelse, hvor de undertrykker deres behov, fordi de accepterer, at de mange strenge regler skaber en form for tryghed. Som voksne tager de sektens regler meget bogstaveligt og vil have, at deres egen familie og andre også skal gøre det. Om man kan leve efter de strenge regler eller går i den anden grøft, afhænger selvfølgelig også af biologi og gener. Nogle er følsomme, kreative og nysgerrige personligheder. De forstår ikke, hvorfor de skal indordne sig. De står i et dilemma, der handler om, hvordan de selv er, og ønsker, at verden skal være, samtidig med at de ikke kan komme til at leve efter deres ønsker og behov. Derfor bliver de forvirrede, føler skyld og skam og har svært ved at bryde ud af sekten, siger Annette Ilfeldt.

*Privatpraktiserende psykolog
Annette Ilfeldt kan kontaktes
på tlf. 86 17 80 66 eller
www.imago-parterapi.dk*

Når tro bliver til fanatisme

Vi har behov for at tro på noget – men når vi lader troen diktere vores livsstil, er troen ikke længere sund for os, mener psykoterapeuten Cyril Malka, der har specialiseret sig i tro og fundamentalisme.

Om folk bliver fanatiske i deres tro eller ej, har intet med intellekt at gøre. Det handler om følelser, fortæller psykoterapeut Cyril Malka, der har en særlig interesse i tro og fundamentalisme.

– Vi har fået den irrationelle opfattelse, at vi skal være betydningsfulde, og i vores søgen efter værdi i en verden, hvor vi ikke blev plejet og passet godt nok af vores forældre som børn, higer vi efter mere konservative værdier. Det, folk arbejder mest med på de kurser, jeg holder, er

Fortsættes næste side

Skrøbeligt sind = risiko for fanatisme

Fortsat fra forrige side

problemer med deres forældre. Det er også derfor, mange bukker under på grund af stress, skilsmisse eller når de mister en elsket. De søger efter lykke og kærlighed, og fordi de ikke har fået det i deres barndom, skal de have det nu. I den tilstand kommer de i en kirke eller en rigssal, og når de bliver omfavnet og kysset af folk, der bærer over med dem, så er de fanget, siger Cyril Malka.

– En masse af vor tids voksne havde en barndom med fri opdragelse i 1970'erne. Der blev ikke sat grænser. Det har ført til en søgen efter, hvor langt vi kan gå og har kastet mange i armene på sekter, der netop giver dem grænser. Mange søger efter ganske almindelige moralske begreber. Der findes mange diktatoriske mennesker, der fortæller folk, at verden er ond og rådden, men at deres sekt er ærlig og god. Og de gør det som regel på et tidspunkt, hvor man har stærkt brug for det.

Hvorfor er vi her?

Psykologisk set har alle mennesker behov for at tro på noget, understreger Cyril Malka.

– Hvorfor er vi her? Hvad er meningen med livet? Vi mennesker er et af de få dyr, som ved, at det skal dø, men vi kan ikke acceptere det. Vi vil gerne leve videre – og har derfor skabt forskellige religiøse opfattelser af, hvordan vi lever videre efter døden.

Cyrl Malka mener, at vi har behov for at tro på noget „absolut“.

– Det kan både være en personificeret Gud, åndernes verden, en transcendent visdom eller andet. Men troen på noget absolut har været sat på prøve i de sidste mange år, siger han.

De store ideologier har slået fejl, især i det tidligere Østeuropa, hvor kommunismens fald har givet folk en tomhedsfølelse, og hvor sekterne derfor har stor udbredelse. Jehovas Vidner og scientology blomstrer i Rusland. Falun Gong får stadig flere tilhængere i Kina.

– Hvor fanatisk man bliver i sin tro, afhænger også af, hvor i verden man befinder sig. Hvis et land har haft diktatur i årtusinder, kan man ikke indføre demokrati med magt, som man for eksempel har forsøgt i Irak. På samme måde kan man ikke bare befri folk, der er opvokset i en sekt, for det er svært at trække sin virkelighed ned over deres hoveder, fordi vi mennesker opfatter ting forskelligt.

Cyrl Malka mener, at ens personlige tro går hen og bliver usund, når man begynder at overtage andre menneskers behov eller mål, så tro går hen og bliver lov for en. Om man blot er troende, eller om man bliver fanatisk i sin tro, afhænger af, hvor meget man hviler i sig selv, og hvad tro betyder for en.

– Hvis man lever et harmonisk liv, har man ikke behov for, at tro skal diktere ens livsstil. Jo mere skrøbelig ens sind er, desto mere vil man søge vejledning og risikere at komme ind i en sekt eller en religiøs bevægelse, som fortæller en, hvordan man skal leve.

Hele livsgrundlaget

– For mange adventister og Jehovas Vidner er tro en livsstil og ikke bare noget, de dyrker om søndagen, så hvis de ønsker at bryde ud af kirken, er det en hel moralsk verden, de bryder med. I ni ud af ti

tilfælde forsvinder hele livsgrundlaget, mens det ikke går så galt, når man bryder med den katolske kirke eller den danske folkekirke, siger Cyril Malka.

En af grundene til at bryde med den religion eller sekt, man er vokset op med, kan være, at elementer i troen er så fasttømrede, at de ikke længere er tidssvarende. På et tidspunkt begynder man at stille spørgsmål, som ikke skal stilles, eller måske gør guruen, som man ser op til, ikke det, han selv siger. Balancen tipper, og så kommer det an på, hvordan man kompenserer.

– Det er ligesom at have et dyrt hus, hvor man starter med at låne penge for at ordne et hul i taget, men så ender det med, at man konstant må låne penge, fordi der hele tiden viser sig at være noget nyt galt med det. Man bliver ved med at investere, indtil man føler, at det hele braser sammen, og man ikke længere kan leve med det. Nogle kan leve i en ruïn, mens andre skal have det perfekt. Det afhænger af, hvor meget man kan tåle og har psykisk styrke til at stå imod med. Sådan er det også med ens tro, siger Cyril Malka.

[Læs mere om Cyril Malka på www.malka.dk](http://www.malka.dk)

SEKTER – så galt gik det

18. november 1978 Præsten Jim Jones' trossamfund begår masseselv mord i Jonestown i Gyana. 909 medlemmer af hans sekt omkommer på deres tilflugtssted, utopiaet Jonestown.

19. april 1993 I mere end 50 dage belejrede og forhandlede eliteenheder fra FBI med et slags kollektiv i udkanten af Waco i staten Texas og fik frigivet 23 børn. Inde i ejendommene sad en masse dommedagsfikserede yngre mennesker med børn. Efter FBI stormede bygningen, brød den straks i brand. Ilden viste sig senere at være påsat indefra, og ca. 80 mennesker døde.

23.-26. marts 1997 39 medlemmer af den religiøse kult Heavens Gate begår selvmord i en luksusvilla i Sydcalfornien. Kultens medlemmer troede, at der bag kometen Hale-Bopp skjulte sig en ufo. Ved at efterlade deres kroppe på Jorden ville deres sjæle kunne flyve op til ufoen og dermed slutte sig til et højere niveau.

N y r e l i g i ø s e s e k t e r

● Tongilbevægelsen – eller Moonbevægelsen – grundlagt i 1954 af Sun Myung Moon. Bevægelsens lære er en radikal nytolkning af kristendom, og helt centralt står idéen om den gudsvelsignede familie, som Moon og hans hustru Han Ja Han er prototypen på. Den søges efterlevet af bevægelsens tilhængere ved massebryllupper arrangeret af Moon. Bevægelsen bliver beskyldt for hjernevask, magtmisbrug og pengebegær.

● Scientology blev startet omkring 1951 af science fiction-forfatteren L. Ron Hubbard med oprindelse i hans Dianetik (et alternativ til psykoterapi). Mennesket ses som et udødeligt åndeligt væsen, der opnår frihed fra materielle begrænsninger gennem undervisning. Scientology Kirken styres stramt fra toppen i USA, og der investeres løbende store summer i markedsføring og PR. Medlemmerne kommer med donationer, der blandt andet finansierer køb af ejendomme. Siden 1982 har et stort antal medlemmer af Scientology Kirken skilt sig ud, fordi de mener, at kirken i starten af 80'erne blev overtaget af magtsyge ledere.

● Hare Krishna udspringer af en indisk hinduistisk tradition. Bevægelsens medlemmer er særligt kendt for deres farverige, flagrende gevandter og offentlige optog. Bevægelsens medlemmer praktiserer fire grundregler:
1: De spiser ikke kød, fisk og æg. 2: De har kun sex inden for ægteskab. 3: De driver ikke hasardspil. 4: De afholder sig fra alle rusmidler, herunder også tobak, kaffe og te. I USA har der været en lang række skandaler og kontroverser, hvor blandt andet tidligere medlemmer er blevet dømt til at betale erstatninger for misbrug af børn og dømt for mord.